

فصل چهارم: فقه و مناسک

۱۱۷. آراء المراجع فی الحج علی ضوء فتاوی الامام
الخمينی علیه السلام فی تحریر الوسيلة، علی افتخاری گلپایگانی،
۱۳۸۵، دو جلد، وزیری.

در بردارنده فتاوی مراجع شیعه و مقایسه آنها با فتاوی امام
خمينی علیه السلام است. این اثر به انگیزه دسترسی به فروع و مسائل گوناگون مناسک عمره و
حج و فتاوی مراجع عظام تقلید تدوین شده است. از ویژگی‌های این اثر، عنوان بندی
گسترده و فراگیر آن درباره مسائل حج و مناسک عمره است. زبان بیشتر مسائل عربی
است و هدف نویسنده از این کار وفاداری به اصل و متن فتاوا و استفتائات بوده است.
متن اصلی مسائل بر اساس فتاوی امام خمينی در تحریر الوسيلة است و در حواشی،
فتاوی حضرات آیات عظام خوئی، گلپایگانی، سیستانی، خامنه‌ای، بهجت، شبیری
زنجان، تبریزی، صافی گلپایگانی، فاضل لنکرانی، مکارم شیرازی، وحید خراسانی و
نوری همدانی آمده است.

۱۱۸. آسان ترین شیوه محاسبه خمس مطابق با فتوای آیات عظام امام خمینی، اراکی، بهجت، تبریزی، خویی...، عباس ظهیری، ۱۳۹۱، ۹۰ ص.

تعیین مبدأ سال خمس، لیست اموال پانزده گانه مکلف، مؤونه زندگی و حکم خمس آن و شیوه تخمیس اموال کسی که تاکنون سال خمس نداشته است، چهار فصل این کتابند و نویسنده بر آن است تا آسان ترین شیوه محاسبه خمس اموال را با رعایت دقائق و ظرائف فتوایی براساس فتوای مراجع مشهور عرضه کند.

۱۱۹. ابعاد حقوقی فاجعه منا، جمعی از اعضای هیئت علمی دانشکده حقوق دانشگاه قم، زیر نظر عزیزالله فهمیمی، ۱۳۹۵، ۱۹۶ ص، وزیری.

این کتاب شامل پنج فصل مجزا است که در آن فاجعه منا از منظر حقوق مدنی، کیفری، عمومی و حقوق بشر، بین الملل و حقوق گردشگران و مهاجران، مورد مطالعه و بررسی قرار گرفته است. عناوین فصول عبارتند از: فاجعه منا از منظر حقوق مسئولیت مدنی؛ فاجعه منا از منظر حقوق کیفری؛ حادثه منا از منظر حقوق عمومی و حقوق بشر؛ فاجعه منا از منظر حقوق بین الملل؛ فاجعه منا از منظر حقوق مهاجران و گردشگران.

۱۲۰. احکام دین: مطابق با فتاوی مراجع بزرگ تقلید، محمدحسین فلاح زاده، ۱۳۷۲، ۲۲۸ ص، رقی.

مجموعه احکام و مسائل برای حجاج بیت الله الحرام است. مسائل مطرح در کتاب با فتاوی امام خمینی و در موارد اختلاف فتوا، فتاوی مراجع عظام اراکی، گلپایگانی و خوئی منطبق است.

۱۲۱. احکام فقهی - اجرایی حج، محمدحسین فلاح زاده، ۱۳۸۵، ۱۱۸ ص، پالتویی.

مجموعه‌ای از دستورالعمل‌ها و وظایف و احکام اختصاصی کارگزاران حج همچون روحانیان و مدیران کاروان‌هاست. بخش اول، احکام فقهی - اجرایی حج ویژه روحانیان کاروان‌ها، بخش دوم، احکام فقهی - اجرایی حج ویژه عوامل اجرایی کاروان‌ها، بخش سوم، نکات فقهی عمره و حج و بخش چهارم، احکام کلی عمره و حج را دربردارد.

۱۲۲. احکام فقهی سفر زیارتی عتبات، محمدحسین فلاح زاده، ۱۳۸۶، ۶۰ ص، پالتویی.

احکام و مسائل فقهی زائر عتبات عالیات در این کتاب گردآوری شده است: نماز مسافر، نماز جماعت، احکام عزاداری، احکام مسجد و حرم.

۱۲۳. احکام ویژه بانوان در حج: مطابق با فتاوی حضرت امام خمینی، با حواشی حضرات آیات، به کوشش محمدحسین فلاح زاده، ۱۳۷۱، ۸۶ ص، رقعی.

گزیده‌ای از احکام و مناسک حج مربوط به بانوان است که ۱۶۵ مسئله را مطابق با فتاوی حضرت امام خمینی و حواشی آیات عظام خوئی، گلپایگانی، اراکی و فاضل لنکرانی را در بردارد و در پایان هر بخش به پرسش‌هایی پاسخ می‌گوید. فتاوی امام رحمته‌الله از مناسک و تحریر الوسیله ایشان نقل شده است.

۱۲۴ . استفتائات جدید حج، جمعی از پژوهش‌گران، تهران، محراب قلم، ۱۳۹۱، ۸۷ ص.

۱۲۵ . استفتائات ویژه حج، معاونت آموزش و تحقیقات بعثه، بی تا، ۳۴ ص، پالتویی.

مهم‌ترین مسائل و استفتائات را درباره عمره و حج از مراجع عظام در بردارد: حضرات آیات امام خمینی، گلپایگانی، خویی و اراکی.

۱۲۶ . استفتائات ویژه حج، از محضر مراجع عظام تقلید: همراه با ۱۲۲ استفتاء از محضر مقام معظم رهبری حضرت آیت الله العظمی خامنه‌ای، معاونت آموزش و تحقیقات بعثه، ۱۳۷۵، ۱۵۶ ص، رقعی.

مجموعه استفتائات از مراجع تقلید: گلپایگانی و اراکی و فتاوی امام خمینی درباره حج است. هم‌چنین ۱۲۲ مسئله درباره حج از حضرت آیت الله خامنه‌ای در آغاز کتاب چاپ شده است.

این کتاب را مجمع جهانی اهل بیت علیهم‌السلام نیز در ۱۴۱۷ قمری چاپ کرده است.

۱۲۷ . بحث‌هایی از فقه تطبیقی، مهدی پیشوایی و حسین گودرزی، ۱۳۷۶، ۱۲۴ ص، رقعی.

به بررسی اختلاف‌های فقه‌های مذاهب اسلامی در مسائل و مناسک فرعی و جزئی حج می‌پردازد که زمینه رنجش و سوء تفاهم پیروان

مذاهب مختلف را فراهم می‌آورد. تبیین وجوه اختلاف و دیدگاه‌های فقهی علمای شیعه و سنی، به رفع کاهش این سوء تفاهم‌ها خواهد انجامید و این کتاب برای دستیابی به همین هدف سامان یافته است. بررسی مقایسه‌ای فتاوا و نگرش‌های مختلف علمای شیعه و سنی در مسائلی چون اذان و اقامه، نماز جماعت، گفتن آمین، قنوت، سلام نماز، طواف و رمی جمرات در بخش‌های گوناگون این کتاب آمده است.

۱۲۸. برائت از مشرکان و جایگاه آن در فقه، حمید کمالی
اردکانی، ۱۳۹۶، ۲۷۲ص، وزیری.

نویسنده در این اثر، کوشیده است تا ضمن بیان معنای دقیق برائت و همچنین تفاوت آن با واژه‌های همسویی چون

لعن و سب، به حکم کلی برائت از مشرکان بپردازد. سپس حکم اعلان برائت را به ویژه در موسم حج بررسی کند و ادله مشروعیت داشتن یا نداشتن آن، و همچنین ادله وجوب برائت در حج را به ویژه با نگاه حکومتی بیان کند.

۱۲۹. بررسی تطبیقی طواف نساء و طواف وداع،
سیدحامدحسین هاشمی، ۱۳۹۶، ۱۶۰ص، رقی.

برخی مناسک، از اختصاصات یک فرقه است که از آنها می‌توان به طواف نساء اشاره کرد. این طواف از احکام ویژه

فقه امامیه است و در فقه اهل سنت، نامی از آن یافت نمی‌شود. در مقابل، اهل سنت طواف وداع را واجب می‌دانند؛ درحالی که در فقه امامیه، این طواف مستحب است. اهمیت ویژه این طواف، در اثر آن آشکار می‌شود؛ زیرا طواف نساء، تحلیل استمتاع از همسر را در پی دارد. با توجه به اینکه اهل سنت طواف نساء را مشروع نمی‌دانند، پرسش این است که چگونه استمتاع از

همسر برای آنها حلال خواهد شد؟ تلاش‌هایی فقهی برای جایگزینی طواف وداع به جای طواف نساء و در نتیجه، سرایت حکم طواف نساء به طواف وداع صورت گرفته است تا به دنبال آن، بهره‌مندی‌های زناشویی برای اهل سنت نیز حلال باشد. از این رو، این پژوهش به بررسی تطبیقی طواف نساء و طواف وداع می‌پردازد.

۱۳۰. پژوهشی پیرامون اقتدای به عامه، حمید کمالی
اردکانی، ۱۳۹۴، ۲۱۲ص، رقی.

در این نوشتار، اقتدا به امام جماعت غیرشیعی مورد نقد و بررسی قرار گرفته و فتاوا و دیدگاه‌های فقهای عظام در این باره آمده است.

این کتاب از سه بخش تشکیل شده است. بخش اول به مفاهیم و کلیات اختصاص دارد. در بخش دوم حکم اولی اقتدا به عامه از نظر تکلیفی و وضعی مورد بررسی قرار گرفته است و بخش سوم که مهمترین بخش کتاب است، به بررسی حکم ثانوی اقتدای به عامه می‌پردازد. در این بخش دو قول عمده، یعنی صحت اقتدای حقیقی و دیگری بطلان اقتدای حقیقی و لزوم قرائت و اقتدای صوری مطرح و روایات هر یک به تفصیل مورد بحث و بررسی قرار گرفته است.

۱۳۱. پژوهشی فقهی پیرامون نماز زیارت، رضا سلم آبادی،
۱۳۹۴، ۲۳۲ص، رقی.

نماز زیارت، به عنوان یک عمل عبادی، موضوعی فقهی تلقی می‌شود که محل ابتلای هر زائری است. بنابراین پاسخ به مسائل آن راهگشای

همه زائران مؤمن خواهد بود. سؤال اصلی درباره این موضوع که نگارنده در پی پاسخ آن بوده است، این است که آیا نماز زیارت، مشروعیت دارد؟ البته سؤالات متعدد دیگری نیز

درباره این موضوع، مطرح است؛ از جمله: حکم نماز زیارت از ادله متقن استفاده می شود یا از باب «تسامح در ادله سنن» می باشد؟؛ نماز زیارت برای چه کسانی خوانده می شود؟ معصوم یا غیر معصوم؟! - زمان آن چه وقت است؟ قبل از زیارت یا بعد از آن؟ و...

۱۳۲. تجلی وحدت؛ تبیین حکم امام بر حضور شیعیان در نمازهای حرمین شریفین، محمد صادق نجمی، چاپ سوم، ۱۳۸۱، ۸۰ص، پالتویی.

حکم امام خمینی رحمته الله را درباره اهمیت و ضرورت حضور شیعیان در نمازهای حرمین شریفین تبیین می کند و ویژگی های مختلف آن را توضیح می دهد. نویسنده پس از اشاره ای به اندیشه های امام متن آن حکم را درج کرده؛ سپس دلایل مذهبی، شرعی، سیاسی و اجتماعی آن را شرح کرده است.

۱۳۳. تکفیر از منظر فقه اسلامی، محمود توکلیان اکبری، ۱۳۹۵، ۱۹۶ص، رقعی.

این تحقیق بر آن است با تبیین و بررسی آرای فقهای عظام، اعم از شیعه و سنی درباره تکفیر، گامی مثبت در ایجاد برقراری اتحاد بیشتر امت اسلامی، از راه کاهش و حذف تکفیرهای ناروا بین پیروان مذاهب اسلامی، بردارد. این کتاب، مشتمل بر مقدمه، چهار فصل و یک خاتمه است. فصل اول، در بررسی مفاهیم است. فصل دوم، به بررسی اندیشه تکفیر در تاریخ اسلام و ضابطه اسلام و کفر اختصاص دارد. در فصل سوم، تکفیر در آرای فقها بررسی می شود و در فصل چهارم، احکام فقهی کفر بحث می شود.

۱۳۴. ثلاث رسائل في الحج و العمرة، شهيد ثانی، تحقیق

رضا مختاری، ۱۴۲۰ق/ ۱۳۷۸، ۸۷ص، رقی.

در بردارنده سه رساله از شهید ثانی درباره احکام حج و بررسی ابعاد فقهی و عرفانی حج و عمره است. عنوان های سه رساله او چنین است: اقل مایجب معرفته من احکام الحج و العمرة؛ نيات الحج و العمرة؛ رسالة مناسك الحج و العمرة.

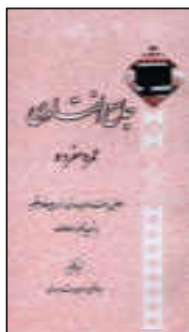

۱۳۵. جامع الفتاوی: طرحی نو در زمینه مناسک حج

مطابق با فتاوی ده تن از مراجع، سیدمرتضی موسوی

شاهروودی، ۱۳۸۴، ۲۳۶ص، وزیری.

در بردارنده احکام و فتاوی مراجع تقلید درباره مناسک حج است. بخش اول مباحثی چون، شرایط وجوب حج، استطاعت، نیابت، حج استحبابی، اقسام حج، بخش دوم مسائل میقات و واجبات و محرمات احرام، طواف و احکام آن، نماز طواف، سعی و تقصیر آمده و در بخش سوم، مسائل اعمال حج تمتع را در بردارد. عبارت متن با فتاوی ده تن از مراجع مطابق است و چنانچه هریک از آنان به خلاف فتوا داده باشند، آن فتوا در پاورقی آمده است. فتاوی حضرات آیات عظام امام خمینی، خویی، گلپایگانی، بهجت، سیستانی، خامنه‌ای، تبریزی، صافی گلپایگانی، فاضل لنکرانی، و مکارم شیرازی، در این مجموعه دیده می شود.

۱۳۶. جامع الفتاوی عمره مفردة مطابق با فتاوی ده تن از

مراجع عظام تقلید، سیدمرتضی موسوی شاهروودی، ۱۳۸۶،

۱۹۵ص، پالتویی.

فصل چهارم: فقه و مناسک ۶۹

ویراست قبلی کتاب با عنوان جامع الفتاوی؛ مناسک حج با روشی جدید مطابق با فتاوی ده تن از مراجع عظام تقلید در سال ۱۳۸۴ به همت همین ناشر منتشر شده است.

این اثر فتاوی مشهور را درباره حج از ده مرجع تقلید نقل کرده است: امام خمینی، سیستانی، خوئی، گلپایگانی، بهجت، تبریزی، صافی گلپایگانی، فاضل لنکرانی، مکارم شیرازی، خامنه‌ای.

۱۳۷. حج از دیدگاه مذاهب اسلامی، محمد ابراهیم جناتی، ترجمه حسینعلی محمدی نژاد، ۱۳۷۱، ۲۲۴ ص، وزیری.

به بررسی آرای برخی از عالمان و فقها در زمینه حج می پردازد. عالمانی برای آشنایی مسلمانان از آرای فقهی مذاهب یکدیگر،

کتاب‌هایی با عنوان فقه مقارن نوشته‌اند. مانند دروس فی الفقه المقارن از همین نویسنده. این نوشتار ترجمه بخش حج آن کتاب است که نظریات فقهی علمای مشهور مذاهب مختلفی چون شیعی، حنفی، مالکی، حنبلی، شافعی را درباره مناسک حج در قالب یک مقدمه و نه فصل در بردارد.

۱۳۸. حج بانوان، مطابق با فتاوی حضرت امام خمینی رهبر، با حواشی مراجع عظام تقلید، به کوشش حمزه اسفندیاری شیرازی، ۱۳۷۴، ۱۷۱ ص، رقعی.

مجموعه احکام ویژه بانوان و راهنمای آنان و روحانیان کاروان‌های

حج است که دو ویژگی مهم دارد: ۱. طرح مسائل به صورت پرسش و پاسخ؛ ۲. آوردن فتاوی برخی مراجع درباره حج بانوان است که تا زمان چاپ کتاب فتاوی آنها در جایی منتشر نشده است.

۱۳۹. حج و عمره در آینه فقه مقارن، محمدعلی مقدادی، ۱۳۸۴، ۳۲۰ ص، رقعی.

به بررسی احکام و مسائل حج و عمره برپایه آرای فقهای مذاهب مختلف شیعه و اهل تسنن می پردازد.

۱۴۰. حج و حقوق بشر، مسعود راعی، ۱۳۹۴، ۲۱۲ ص، وزیری.

آموزه‌های حقوق بشری حج، در چند لایه، حمایت‌های خاصی را از حجاج به عمل آورده‌اند. شناسایی حقوق حجاج در منابع مختلف فقهی، وضع احکام خاص حمایتی در سرزمین وحی، امن دانستن حرم الهی، تعقیب و مجازات نقض‌کنندگان حریم الهی و حریم مؤمنان و تعیین سازوکارهای خاص حمایتی، ابعاد این حمایت را نشان می‌دهند. این پژوهش در سه فصل سامان یافته است: در فصل نخست کلیات و مفاهیم بحث شده است. فصل دوم با عنوان «آموزه‌های حقوق بشری حج» شامل سه بخش است که عبارتند از: ابعاد مختلف حمایتی؛ حقوق حمایتی حجاج؛ ساز و کارهای حمایتی. نویسنده در فصل سوم «نظام بین‌المللی حقوق بشر» را مورد بررسی و تحلیل قرار داده است.

۱۴۱. حج و حقوق بین‌الملل، سیدمحمدعلی هاشمی، ۱۳۹۷، ۲۸۰ ص، وزیری.

درباره رابطه حج با حقوق بین‌الملل، مطالعات و پژوهش‌هایی چند صورت گرفته است که هریک به زوایایی از موضوع پرداخته‌اند. اما جای مطالعه جامعی که تعامل حج و

حقوق بین‌الملل را به شکل دوسویه بررسی کرده باشد، خالی بود. این اثر، در همین راستا تهیه شده است. مؤلف در این پژوه، کوشیده است به بررسی ظرفیت‌های موجود در هریک از دو نهاد مورد مطالعه، یعنی حج و حقوق بین‌الملل بپردازد و زمینه‌های ممکن و چگونگی بهره‌برداری و اثرگذاری این دو بر یکدیگر را تبیین کند.

۱۴۲. حج و محیط زیست، مسعود راعی، ۱۳۹۵، ۲۲۰ ص، وزیری.

هدف از این پروژه، تبیین مقایسه‌ای حقوق بین‌الملل و

مناسک حج در زمینه صیانت از محیط زیست با عطف به حقوق بشر نسل سوم بوده است. نویسنده، مسئله اصلی و اساسی در این تحقیق را یافتن سازوکارهای حمایتی از محیط زیست در حقوق بین‌الملل و آموزه‌های حج دانسته است.

۱۴۳. حج و ولایت فقیه، رضا عندلیبی و مهدی درگاهی، ۱۳۹۴، ۲۴۴ ص، وزیری.

محدوده ولایت فقیه در عرصه حج و زیارت و وظایف حاکم اسلامی در قبال این مهم، مسئله‌ای است که تاکنون کتاب

مستقلی در مورد آن نگاشته نشده است؛ از این رو نویسندگان تصمیم گرفته‌اند این موضوع مهم و کاربردی، به صورت دقیق، بررسی فقهی شود و همه جوانب بحث، فارغ از پیش‌داوری یا گرایش سیاسی، مورد بررسی موشکافانه علمی قرار گیرد.

۱۴۴. حجرالاسود و جایگاه آن در فقه، رضا عندلیبی،
۱۳۹۵، ۱۶۰ ص، رقی.

نویسنده به تبیین جایگاه فقهی «حجرالاسود» پرداخته است. وی در فصل اول، به شناخت مفاهیم کاربردی کتاب، همچون «حجرالأسود»، «استلام»، «رکن»، «فقه» و بیان مطالب کلی مربوط به بحث، همچون اهمیت حجرالأسود و تاریخچه آن از منظر روایات پرداخته است. در فصل دوم به بررسی جایگاه حجرالأسود در طواف پرداخته و پس از آن در فصل سوم، فلسفه و آثار استلام حجر، حکم، کیفیت، محدوده آن و سرایت این احکام به ارکان دیگر کعبه را بررسی کرده است. در فصل پایانی کتاب نیز مستحبات دیگر حجرالأسود بیان شده است.

۱۴۵. حجر اسماعیل و جایگاه آن در فقه، احمد نقوی و رضا
عندلیبی، ۱۳۹۷، ۱۶۰ ص، رقی.

در این پژوه، پس از بررسی عظمت و جایگاه رفیع «حجر اسماعیل» در روایات و تاریخچه روایی این مکان مقدس، ابعاد و موقعیت جغرافیایی این مکان بررسی شده است. بر اساس نتایج این پژوه، ثابت شده است که هیچ مقداری از حجر، جزء کعبه معظمه نیست.

۱۴۶. حکم حکومتی در حج: پژوهشی فقهی پیرامون اعتبار
حکم مخالف در امور حج، مهدی درگاهی و رضا عندلیبی،
۱۳۹۳، ۲۱۲ ص، وزیری.

در موسم حج، با اعلان حاکمان سرزمین وحی و امیرحاج منصوب از طرف ایشان، مناسک آغاز و پایان می یابد. از مسائل مورد ابتلای شیعیان، حکم حاکم یا قاضی مخالف در امور حج است. این مسئله در موارد اختلاف در ثبوت هلال، از حساسیت

فصل چهارم: فقه و مناسک ۷۳

خاصی برخوردار است و در فرض احتمال موافقت و علم به مخالفت حکم حاکم با واقع و نفس الامر، مورد بحث قرار می گیرد. به جهت ارتباط تنگاتنگ این فرع فقهی با مسائل تقیه و نگاه جدید برخی فقههای معاصر به تقیه مداراتی و ابعاد فقهی و حکم حاکم شیعی در ثبوت هلال، دیدگاه فقها و ادله ایشان در این راستا، بیان و بررسی شده است.

نویسندگان این اثر در ادامه، اعتبار و نفوذ حکم حاکم مخالف در دو فرض مذکور را از جهت حکم تکلفی و وضعی بررسی کرده و با جمع آوری اقوال و ادله فقها، به بررسی و جمع بندی تفصیلی آن همت گمارده اند.

۱۴۷. راهنمای مصور حجاج، محمدحسین فلاح زاده، ۱۳۷۳، ۱۲۰ ص، رقعی.

مجموعه مصوری از اعمال و مناسک حج با هدف راهنمایی زائران حرمین شریفین است. این کتاب در چهار بخ، همراه با تصویر به شرح اعمال عمره، حج و محرمات احرام و آداب و مستحبات این سفر می پردازد. متن این نوشته با فتوای امام خمینی مطابق است و در موارد اختلاف فتوا، فتاوی مراجع عظام اراکی، گلپایگانی و خوئی نیز در پانوشت دیده می شود.

این کتاب با عنوان The Rituals Of The Hajj به انگلیسی ترجمه و منتشر شده است

همچنین با عنوان «دلیل الحجاج المصور» به عربی ترجمه و منتشر شده است

۱۴۸. دلیل الحجاج المصور، ترجمه به عربی محمدحسن تبرائیان، ۱۴۱۶ق/۱۳۷۴، ۱۰۸ ص، رقعی.

این کتاب ترجمه عربی «راهنمای مصور حجاج» است

۱۴۹. سبع مسائل فقهية: دراسة مبسطة لمسائل
فقهية خلافة على ضوء الكتاب والسنة، جعفر سبحانی،
۱۴۱۶ق. / ۱۳۷۴، ۱۲۸ ص، جیبی.

مؤلف با تحقیق و پژوهش درباره هفت مسئله اختلافی میان
شیعه و اهل سنت، کوشیده است تا به کشف احکام واقعی آنها نزدیک شود و به
این اختلاف نظرها پایان دهد؛ احتفال، شدالرحال، القبض بین البدعة والسنة، صلاة
الضحی، اقامة صلاة التراویح جماعة، الطلاق ثلاثاً دفعة أو دفعات فی مجلس واحد،
النهی عن متعة الحج.

۱۵۰. سرزمین منا و مسائل نوپدید، محمدسعید نجاتی،
۱۳۹۳، ۳۰۰ ص، وزیری.

«منا» از مشاعری است که همه ساله حجاج بیت الله الحرام برای
انجام مناسک چهارگانه حج تمتع، رمی جمرات، قربانی، حلق یا
تقصیر و بیتوته در لیالی تشریق، در آن اجتماع می کنند و محدودیت فضای آن با
وجود جمعیت بسیار، باعث شده تا متولیان امر در صدد توسعه آن برآیند؛ این تلا،
به توسعه و ساخت قربانگاه های جدید در بیرون از منا و ساخت جمرات جدید در منا
منتهی شده است. همه اینها مسائلی نوپدید هستند که یا سابقه ندارند و یا به این
صورت به آنها پرداخته نشده که دانش فقه وظیفه پاسخگویی به آنان را به عهده دارد.

۱۵۱. غروب شرعی از دیدگاه فریقین، حمید کمالی
اردکانی، ۱۳۹۳، ۳۰۴ ص، وزیری.

در زمینه فقه مقارن فقها، از شیخ طوسی تا علامه، کتاب ها
نگاشتند و فقه شیعه و اهل سنت را در کنار هم مطرح کردند.

یکی از موضوعاتی که در ابواب فقهی صلاة و صوم و حج تأثیرگذار است «غروب شرعی» است و در سه حکم کثیرالابتلاء مبدأ زمانی نماز مغرب، افطار صائم و افاضه از عرفات، مطرح می شود.

در تحقق غروب شرعی بین فقهای امامیه و اهل سنت اختلاف است؛ هرچند برخی در میان فقهای شیعه، با استناد به ادله، همان نظریه اهل سنت را پذیرفته اند. ضرورت تبیین ماهیت موضوع در مسائل فقهی، به جهت فراهم نمودن امکان امتثال حکم، گروه فقه و حقوق پژوهشکده حج و زیارت را بر آن داشته که در راستای تعمیق معارف فقهی روحانیون محترم کاروان های حج و عمره و تمامی دانش پژوهان رشته فقه، با تصویب طرح این موضوع مستنبطه فقهی، انجام آن را در دستور کار قرار دهد.

۱۵۲. شیوه ای نو در بیان احکام حج و عمره مطابق با فتاوی مراجع معظم تقلید، سید محمدعلی فقیهی، ۱۳۸۷، ۱۷۰ ص، رقعی.

ویرایش جدیدی از این کتاب در خرداد ۱۳۹۳ در ۲۵۶ صفحه و در قطع رقعی منتشر شد. فتاوی آیات عظام امام خمینی، خوئی، گلپایگانی، اراکی، خامنه ای، سیستانی، فاضل لنکرانی، بهجت، جواد تبریزی، مکارم شیرازی، صافی گلپایگانی، شبیری زنجانی، وحید خراسانی و نوری همدانی را در این زمینه در بردارد.

۱۵۳. فقه الحج: دراسة فقهية مقارنة بين المذاهب الاسلامية، محمد مهدی نجف، ۱۳۹۴، ۵۰۰ ص، وزیري.

رویکردی تطبیقی در بیان مسایل فقهی حج، مطابق با نظریه های فقهی شیعه امامیه و فقه مذاهب اربعه اهل سنت است. نگارنده

احکام و مناسک حج را همراه با ادله فقهی آن ها بیان داشته و موارد اتفاق و اختلاف

نظر فقهای شیعه و اهل سنت را منعکس کرده است. وی با رویکردی مقایسه‌ای و با هدف نزدیک کردن دیدگاه‌های مذاهب اسلامی به یکدیگر، به بیان این مسایل همت نموده است.

۱۵۴. فقه زیارت: بررسی فقهی بایدها و نبایدهای زیارت

معصومین علیهم‌السلام، رضا عندلیبی، ۱۳۹۶، ۲۱۶ ص، وزیری.

بررسی و تحلیل جایگاه فقهی زیارت معصومین علیهم‌السلام و معرفی احکام زیارت امامزادگان، موضوع این کتاب است.

مؤلف پس از بیان کلیات بحث، به واجبات و نبایدهای زیارت می‌پردازد و موارد و مصداق‌های واجب در زیارت را بررسی، و اقوال و ادله فقها را در مورد آن ارزیابی می‌کند. وی دیدگاهی را که موافق با اصول و قواعد فقه غنی امامیه است، بیان می‌کند. در ادامه، به بررسی محرمات و نبایدهای زیارت، در سه فصل جداگانه، با عناوین نبایدهای زائر نسبت به مزور، نبایدهای زائر نسبت به خویش و نبایدهای زائر نسبت به زیارتگاه، می‌پردازد.

۱۵۵. مسجدالحرام و جایگاه آن در فقه، رضا عندلیبی،

۱۳۹۵، ۲۲۸ ص، رقی.

در این نوشتار، پس از تبیین تاریخی محدوده مسجدالحرام، احکام

آن در سه بخش احکام اختصاصی مسجدالحرام، احکام غیر اختصاصی مسجدالحرام و نقش مسجدالحرام در طواف و نماز طواف با ذکر اقوال و ادله فقها مورد بررسی، ارزیابی و جمع‌بندی قرار گرفته است.

۱۵۶. معناشناسی استطاعت در حج، سلمان حسین زاده، ۱۳۹۷، ۲۹۶ ص، رقعی.

موضوع این نوشتار، بررسی فقهی استطاعت و بازشناسی معنای آن است. از این رو نویسنده کوشیده است با بررسی دقیق آثار و آرای فقها، از قدما تا معاصران، به برخی نقاط ابهام و اشکال در موضوع استطاعت به صورت دقیق بپردازد. همچنین با نگاهی دوباره به نصوص و ادله مرتبط با این حوزه، این موضوع به تفصیل از مفاد ادله برداشت شود.

۱۵۷. مقام ابراهیم و جایگاه آن در فقه، مهدی درگاهی و رضا عندلیبی، ۱۳۹۳، ۲۱۲ ص، وزیری.

با توجه به توسعه‌های اخیر در مسجدالحرام و احتمال جابجایی مقام ابراهیم علیه السلام، گروه فقه و حقوق پژوهشکده حج و زیارت بر آن شده تا «مقام ابراهیم علیه السلام و جایگاه آن در فقه» را مورد بررسی و تحقیق قرار دهد. در این نوشتار، پس از تبیین این فرع فقهی، اقوال و ادله فق‌ها آمده و ضمن جمع بندی تفصیلی آن، امور مستحدثه مربوط به مقام ابراهیم بررسی شده است.

۱۵۸. ملحقات آراء المراجع فی الحج، علی افتخاری، گلپایگانی، ۱۳۸۶، ۳۱۲ ص، وزیری.

جلد دوم آراء المراجع فی الحج از همین نویسنده است که پس از انتشار جلد اول، برخی از مسائل و فتاوی مراجع عظام در زمینه مناسک حج دستخوش تغییر شد و برخی از مسائل در جلد اول نبود. از سوی

دیگر، مسائل جدیدی برای زائران بیت‌الله‌الحرام پدید آمده بود و این جلد از کتاب که این کمبودها را جبران می‌کرد، با نام ملحقات آراء المراجع فی الحج چاپ شد. این کتاب فتاوی‌ایات عظام امام خمینی، خوئی، گلپایگانی، سیستانی، خامنه‌ای، بهجت، شبیری زنجانی، تبریزی، صافی گلپایگانی، فاضل لنکرانی، مکارم شیرازی، وحید خراسانی و نوری همدانی را در بردارد.

۱۵۹. مناسك حج مطابق با فتاوی حضرت آیت الله العظمی امام خمینی (ره) با حواشی مراجع معظم تقلید و استفتائات جدید (ویرایش جدید)، تهیه و تنظیم گروه فقه و حقوق پژوهشکده حج و زیارت، ۱۳۹۲، ۸۶۰ ص، وزیری.

ویرایش جدید (سال ۱۳۹۲) مناسک محشی حج با حواشی مراجع بزرگوار تقلید است. این اثر گامی بزرگ در جهت آگاهی و آموزش مناسک حج همراه با جدیدترین فتاوی مراجع و مسائل مستحدثه محسوب می‌شود.

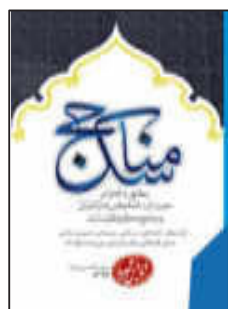

۱۶۰. مناسك حج مطابق با فتاوی حضرت آیت الله العظمی امام خمینی (ره) با حواشی مراجع معظم تقلید و استفتائات جدید (ویرایش جدید ۱۳۹۳)، گروه فقه و حقوق پژوهشکده حج و زیارت، ۸۶۷ ص، وزیری.

ویرایش جدید (سال ۱۳۹۳) مناسک محشی حج با حواشی مراجع بزرگوار تقلید است که توسط پژوهشکده حج و زیارت منتشر شده است.

در این کتاب جدیدترین استفتائات حضرات آیات عظام خامنه‌ای، سیدعلی سیستانی، مکارم شیرازی، لطف‌الله صافی گلپایگانی، سید موسی شبیری زنجانی، سیدعبدالکریم

موسوی اردبیلی، جعفر سبحانی، حسین نوری همدانی، محمدفاضل لنکرانی، محمدتقی بهجت و جواد تبریزی آورده شده است.

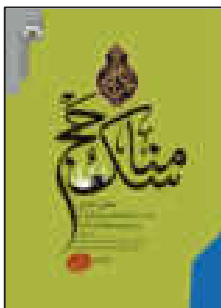
۱۶۱. مناسک حج مطابق با فتاوی حضرت آیت الله العظمی امام خمینی و مراجع معظم تقلید [زنده] (ویرایش سال ۱۳۹۶)، پژوهشکده حج و زیارت، ۱۳۹۶، ۶۵۵ ص، وزیری. این اثر، ویرایش مناسک محشی در سال ۱۳۹۶، با

حواشی هفت تن از مراجع معظم تقلید معاصر و زنده (آیات عظام: خامنه‌ای، سبحانی، سیستانی، شبیری زنجانی، صافی گلپایگانی، مکارم شیرازی و نوری همدانی) است.

۱۶۲. مناسک حج مطابق با فتاوی حضرت آیت الله العظمی امام خمینی و مراجع معظم تقلید [زنده] (ویرایش جدید - سال ۱۳۹۷)، پژوهشکده حج و زیارت، ۱۳۹۷، ۶۵۲ ص، وزیری.

پژوهشکده حج و زیارت، هر ساله کتاب مناسک حج را بازنگری می‌کند و ضمن اصلاح نواقص احتمالی چاپ‌های پیشین، تغییرات فتاوی مراجع معظم و همچنین مسائل مستحدثه را در آن مطرح می‌سازد. در ویرایش جدید این مناسک، که مربوط به سال ۱۳۹۷ شمسی است، افزون بر فتاوی حضرت امام خمینی رحمته الله علیه حواشی هفت تن از مراجع بزرگوار تقلید (آیات عظام: خامنه‌ای، سبحانی، سیستانی، شبیری زنجانی، صافی گلپایگانی، مکارم شیرازی و نوری همدانی) نیز آمده است.

۱۶۳. مناسك حج مطابق با فتاویٰ حضرت آیت الله العظمی امام خمینی و مراجع معظم تقلید [زنده و درگذشته] (با تجدید نظر و اضافات)، پژوهشکده حج و زیارت، ۱۳۹۷، ۷۶۷ ص، وزیری.

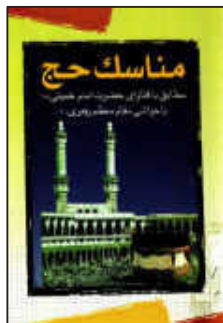
در این مناسک حج، که بر اساس فتاویٰ امام خمینی رحمته الله تنظیم شده، جدیدترین فتاویٰ مراجع معظم زنده (حضرات آیات: خامنه‌ای، سبحانی، سیستانی، شبیری زنجانی، صافی گلپایگانی، مکارم شیرازی و نوری همدانی)، به همراه فتاویٰ چند تن از مراجع درگذشته (حضرات آیات: بهجت، تبریزی، خویی، فاضل لنکرانی و گلپایگانی رحمته الله) آمده است.

۱۶۴. مناسك حج مطابق با فتاویٰ حضرت امام خمینی با حواشی مراجع تقلید، تهیه و تنظیم گروه فقه مرکز تحقیقات حج، ۱۳۸۲، ۶۱۶ ص، وزیری.

۱۶۵. مناسك حج مطابق با فتاویٰ حضرت امام خمینی با حواشی مقام معظم رهبری، به کوشش محمدحسین فلاحزاده، ۱۳۸۱، ۳۲۵ ص، رقعی.

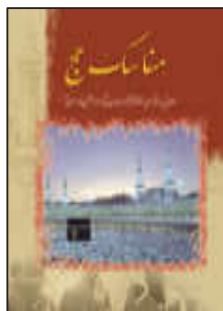
۱۶۶. مناسک حج مطابق با فتاویٰ حضرت امام خمینی با حواشی مراجع معظم تقلید، معاونت آموزش و تحقیقات بعثه، چاپ چهارم، ۱۳۷۸، ۵۴۳ ص، وزیری.

۱۳۹۴ مسئله را درباره مناسک حج برپایه فقه شیعه و مطابق با

فتاویٰ امام خمینی و حواشی نه تن از مراجع تقلید به صورت پرسش و پاسخ در بردارد. نیز حواشی این مراجع هم در آن آمده است: محمدتقی بهجت، جواد تبریزی، سیدعلی خامنه‌ای، سیدعلی سیستانی، لطف‌الله صافی، یوسف صانعی، علی غروی تبریزی، ناصر مکارم شیرازی و حسین نوری.

۱۶۷. مناسک حج: مطابق با فتاویٰ حضرت امام خمینی رحمته الله علیه و مراجع معظم تقلید، محمدرضا محمودی، چاپ سوم، ۱۳۸۷، ۶۸۸ ص.

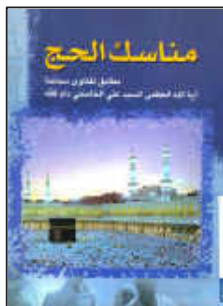

۱۶۸. مناسک حج مطابق با فتاویٰ حضرت آیت‌الله العظمی خامنه‌ای، به کوشش دفتر مقام معظم رهبری، ۱۳۸۵، ۱۳۶ ص، جیبی.

شامل یک مقدمه و دو باب است، باب اول: در حجة الإسلام و حج

نیایی که دو فصل دارد. باب دوم در اعمال حج و عمره که در دو بخش تنظیم شده است: در اعمال عمره و در اعمال حج.

این کتاب به عربی ترجمه شده و با عنوان «مناسک الحج» منتشر شده است همچنین با عنوان «مناسک حج حضرت آیت‌الله العظمی خامنه‌ای کی» به زبان اردو ترجمه شده است

۱۶۹. مناسک الحج (لسماحة ولی امر المسلمین آیه الله العظمی السید علی الحسینی الخامنئ)، ۱۴۲۶ق، ۲۰۴ص، جیبی.

این کتاب ترجمه عربی «مناسک حج مطابق با فتوای حضرت آیت الله العظمی خامنه‌ای» است

۱۷۰. مناسک حج مطابق با فتوای حضرت آیت الله العظمی خامنه ای (دام ظلّه) (ویرایش جدید)، به کوشش گروه فقه و حقوق پژوهشکده حج و زیارت، ۱۳۹۳، ۱۹۶ص، جیبی.

این کتاب، چاپ پنجم همراه با ویرایش جدید مناسک حج مقام معظم رهبری است. مسائل و استفتائات حج در سه بخش تنظیم شده است: بخش اول: حجه الاسلام و حج نیابی؛ بخش دوم: اعمال عمره؛ بخش سوم: اعمال حج.

۱۷۱. مناسک حج ویژه بانوان مطابق با فتاوی حضرت امام خمینی و حواشی مراجع معظم تقلید، به کوشش محمدحسین فلاح زاده، ۱۳۷۸، ۲۳۸ص، پالتویی.

این کتاب از اولین آثار در زمینه مناسک حج بانوان به شمار می‌رود که با فتاوی امام خمینی همراه با حواشی آیات عظام سیدعلی سیستانی، محمدتقی بهجت، جواد تبریزی، لطف الله صافی، ناصر مکارم شیرازی، سیدعلی خامنه‌ای و محمد فاضل لنکرانی مطابق است. بخش‌های کتاب چنینند: ذیل این احکام استطاعت و نیابت؛ اعمال عمره تمتع؛ اعمال حج تمتع؛ وظیفه کودکان در حج و اعمال عمره.

۱۷۲. مناسک عمره مفردة مطابق با فتاوى حضرت امام خمينى با حواشى مراجع معظم تقليد، تهيه و تنظيم محمد حسين فلاح زاده، ۱۳۸۱، ۲۵۰ ص، رقعى.

اين كتاب مطابق فتاوى امام خمينى همراه با حواشى آيات عظام خامنه‌اى، خوئى، بهجت و سيستانى، در اين باره منتشر و قطع پالتويى آن به اردو نيز ترجمه شده است.

۱۷۳. مناسک عمره مفردة مطابق با فتاوى حضرت امام خمينى و مراجع معظم تقليد، به كوشش محمدرضا محمودى، ۱۳۸۷، ۲۸۸ ص، وزيرى.

۱۷۴. مناسک عمره مفردة مطابق با فتاوى مراجع معظم، به كوشش سيدمرتضى موسوى شاهرودى، ۱۳۸۷، ۱۹۱ ص، رقعى.

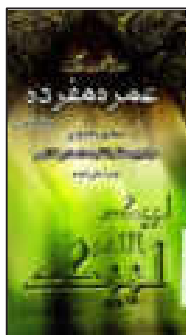
متن كتاب بر پايه مناسک امام خمينى عليه السلام است. هم چنين فتاوى آيات عظام خوئى، گلپايگانى، فاضل لنكرانى، جواد تبريزى، بهجت، خامنه‌اى، سيستانى، صافى گلپايگانى، مكارم شيرازى، و نورى همدانى در آن آمده است.

۱۷۵. مناسک عمره مفردة مطابق با فتاوى مراجع معظم تقليد، به كوشش محمدرضا محمودى، ۱۳۸۷، ۱۸۰ ص، پالتويى.

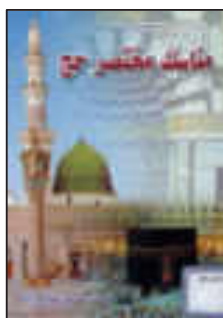
اين كتاب مجموعه مناسک عمره مفردة و داراى نثرى همه فهم است. عنوان هاى احكام شرعى عمره گزاران در اين كتاب چنينند: تقليد، نحوه اصلاح حمد و سوره، وضو، نماز مسافر و غسل. در بخش مناسک

نیز، محرّمات و واجبات احرام به طور تفصیلی، حکم عمره بانوان معذور و احرام و عمره کودکان را در بردارد و در بخش پایانی برخی از زیارات، ادعیه و نمازهای مربوط به مکه و مدینه دیده می‌شود.

۱۷۶. مناسک عمره مفروده ویژه بانوان مطابق با فتاویٰ حضرت امام خمینی با حواشی مراجع معظم تقلید، تدوین محمدحسین فلاح‌زاده، ۱۳۷۹، ۱۴۲ ص، پالتویی.

این نوشته سه بخش دارد: ۱. اعمال عمره مفروده، ۲. محرّمات احرام، ۳. عمره کودکان و برخی از مسائل بانوان در این زمینه.

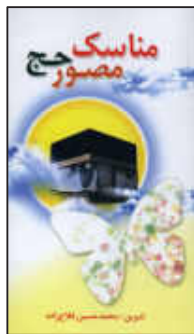

۱۷۷. مناسک مختصر حج، محمدحسین فلاح‌زاده، ۱۳۷۸، ۹۶ ص، جیبی.

حفظ و آموزش همه مطالب کتاب‌های مناسک پر حجم، برای همه افراد میسر نیست، اما این مناسک، فشرده‌ای از آن مطالب را گردآوری کرده است.

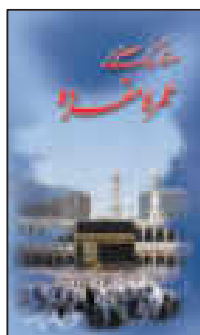
۱۷۸. مناسک مختصر عمره مفروده، محمدحسین فلاح‌زاده، ۱۳۸۰، ۹۶ ص، جیبی.

۱۷۹. مناسک مصور حج، محمدحسین فلاح زاده، چاپ ۴، ۱۳۷۸، ۱۵۱ ص، پالتویی.

این کتاب با ارائه تصویر صحیح اعمال حج و بیان احکام آن، زائران بیت الله الحرام را در این زمینه آموزش می دهد. مبنای مؤلف در تدوین کتاب، فتاوی امام خمینی بوده و در پانوشت، اختلاف فتوهای آیات عظام گلپایگانی، خوئی، اراکی، خامنه ای، فاضل لنکرانی، مکارم شیرازی، شبیری زنجانی، سیستانی، تبریزی، بهجت، نوری و صافی را آورده است.

این کتاب به زبان اردو با عنوان «حاجیون کی لی مصور رهنما» در سال ۱۳۸۴ شمسی منتشر شده است

۱۸۰. مناسک مصور عمره مفرد، به کوشش معاونت آموزش و تحقیقات بعثه مقام معظم رهبری، چاپ ۹، ۱۳۷۸، ۱۲۸ ص، پالتویی.

مجموعه مسائل و احکام و موضوعات مرتبط با راهیان سفر حج و عمره مفرد که در سه بخش است: ۱. اعمال عمره؛ آنچه را باید زائر در این سفر انجام دهد؛ ۲. محرمات احرام که زائر به هنگام محرم بودن باید آنها را ترک کند؛ ۳. مختصری از آداب و مستحبات سفر. متن این مجموعه برپایه فتاوی حضرت امام خمینی تنظیم شده است. مسائل عرضه شده بیشتر از مسائل اصلی و ضروری به شمار می روند و اختلاف فتوای چندانی در آنها نیست، اما اگر اختلافی هم باشد، فتاوی حضرات آیات عظام خوئی، گلپایگانی و اراکی در این باره در پانوشت ها آمده است. همه مسائل در این مجموعه با تصویر همراه است.

این کتاب با عنوان «عمره مفرده کی تصویری مناسک» به اردو ترجمه و در سال ۱۳۸۶ ش منتشر شده است

و همچنین به زبان عربی با عنوان «المناسک المصوّرة للعمرة المفردة» منتشر شده است

۱۸۱. المناسک المصوّرة للعمرة المفردة، ترجمه محمد عبدالمنعم الخاقانی، ۱۳۷۲، ۱۳۲ ص، پالتویی.

این کتاب ترجمه عربی کتاب «مناسک مصور عمره مفرده» است

۱۸۲. مناسک مصور عمره مفرده اهل سنت (حنفی - شافعی)، صلاح الدین گوکلان، واحد اهل سنت بعثه مقام معظم رهبری، ۱۳۸۲، ۵۸ ص.

۱۸۳. مناسک نوین: راهنمای فتاوی مراجع معظم تقلید در حج، مصطفی آخوندی و عبدالرحمن انصاری، چاپ دوم، ۱۳۷۸، ۲۴۰ ص، رقعی.

مجموعه‌ای از مهم‌ترین مسائل کاربردی عمره و حج است. متن کتاب با فتاوی امام خمینی و حواشی چهارده نفر از مراجع عظام منطبق است: آیات عظام اراکی، گلپایگانی، خوئی، خامنه‌ای، فاضل لنکرانی، بهجت، سیستانی، مکارم شیرازی، تبریزی، وحید خراسانی، شبیری زنجانی، صافی گلپایگانی، نوری همدانی و صانعی.

۱۸۴. مناسک نوین مطابق با فتاوی امام خمینی و ۱۴ تن از مراجع معظم تقلید، تهیه و تنظیم مصطفی آخوندی و عبدالرحمن انصاری، ۱۳۹۰، ۳۴۴ ص، وزیری.

۱۸۵. مناسک همراه: گزیده‌ای از مناسک حج سال ۱۳۹۴، گروه فقه و حقوق پژوهشکده حج و زیارت، ۱۳۹۴، ۱۴۴ ص، جیبی.

این کتابچه، گزیده‌ای از مناسک حج (ویرایش ۱۳۹۴) است که برای روحانیون کاروان‌های حج تدوین شده است. در این مناسک همراه، فتاوی ۱۴ تن از مراجع عظام تقلید، آیات عظام: امام خمینی، خویی، گلپایگانی، فاضل لنکرانی، تبریزی، بهجت، سیستانی، شبیری زنجانی، صافی گلپایگانی، مکارم شیرازی، سبحانی، موسوی اردبیلی، نوری همدانی و مقام معظم رهبری ذکر شده است.

۱۸۶. منتخب مناسک حج، حضرت امام خمینی، تهیه و تنظیم مرکز تحقیقات حج، ۱۳۸۰، ۳۰۳ ص، رقعی.

این مجموعه در پاسخ به نیاز مهم و اساسی روحانیان کاروان‌های حج، سامان یافته است و متن آن با فتاوی حضرت امام خمینی و حواشی حضرات آیات عظام بهجت، تبریزی، خامنه‌ای، سیستانی، شبیری زنجانی، صافی، صانعی، مکارم شیرازی، و نوری همدانی مطابق است.

۱۸۷. منتخب مناسك حج: مسائل مبتلابه زائران مطابق فتاوی مراجع عظیم تقلید، محمدحسین فلاح زاده، ۱۳۸۷، ۸۸ص، رقعی.

۱۸۸. مناسك مصور حج: ویژه بانوان، محمدحسین فلاح زاده، ۱۳۹۷، ۱۲۰ص، پالتویی.

این اثر، راهنمای مصوری از اعمال و مناسك حج، ویژه بانوان است. مطالب آن ذیل چهار بخش تنظیم شده است:

بخش اول: اعمال عمره؛ بخش دوم: اعمال حج؛ بخش سوم: محرمات احرام، بخش چهارم: مختصری از آداب و مستحبات این سفر.

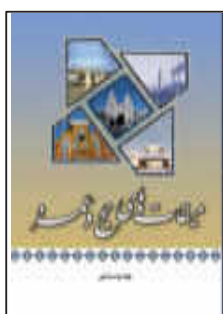
۱۸۹. مناسك همراه: گزیده‌ای از مناسك عمره و حج (چهارده مرجع)، به کوشش منصور مظاهری، ۱۳۹۶، ۱۳۸ص، پالتویی.

در این مناسك همراه که با تغییرات جدید همراه است، فتاوی چهارده تن از مراجع عظام تقلید (زنده و درگذشته)،

آیات عظام: امام خمینی، بهجت، تبریزی، خویی، فاضل لنکرانی، گلپایگانی، جوادی آملی، شبیری زنجانی، سبحانی، سیستانی، صافی گلپایگانی، مقام معظم رهبری، مکارم شیرازی، نوری همدانی (دامت برکاتهم) ذکر شده است.

۱۹۰. مناسک همراه: گزیده‌ای از مناسک عمره و حج (هفت مرجع)، به کوشش منصور مظاهری، ۱۳۹۶، ۱۳۸ ص، پالتویی. در این مناسک همراه، فتاوی هفت تن از مراجع عظام تقلید، آیات عظام: امام خمینی، خویی، حکیم، سیستانی، فیاض، مقام معظم رهبری و مکارم شیرازی ذکر شده است.

۱۹۱. میقات‌های حج و عمره. روزبه برکت رضایی، ۱۳۹۶، ۲۸۰ ص، وزیری.

در این نوشتار، مواقیت حج و عمره مکلفانی که از داخل مکه (مردم مکه، مسافران مقیم و زائران)، خارج مکه یا افرادی که منازلشان بین حرم و مواقیت بوده، بررسی شده است. همچنین درباره احرام از هم‌راستای میقات‌ها بحث گردیده، و دیدگاه‌های فقهای عظام در هر مسئله، به تفکیک بیان شده است. نویسنده در این پژوه، استدلال‌های فقهی هر موضوع را با توجه به پیشینه تاریخی، اقوال گوناگون و با عنایت به فقه مقارن مورد بحث و کنکاش قرار داده و در نهایت، با جمع‌بندی ادله، نتیجه‌گیری نهایی و دیدگاه مختار را ارائه کرده است.

